

De Forenede Nationer og folkedrabet i Gaza: Juridiske veje til genoprettelse af institutionel troværdighed

Ved udgangen af 2025 står det igangværende folkedrab i Gaza som en af det 21. århundredes definerende og ødelæggende kriser. Den vedvarende og systematiske karakter af Israels militære kampagne – præget af ødelæggelse af civil infrastruktur, fratagelse af mad, vand og lægehjælp samt massedrab på civile – har udløst en dyb afregning inden for den internationale retsorden.

1. Stater og organisationer, der anerkender folkedrabet i Gaza

Et hurtigt voksende organ af international mening, der spænder over regeringer, mellemstatslige organer, FN-mekanismer og civilsamfundsorganisationer, identificerer nu Israels handlinger i Gaza som folkedrab i henhold til *Konventionen om forebyggelse og straf for folkedrab* (1948). Denne ramme afspejler ikke blot retorisk fordømmelse, men en juridisk karakterisering baseret på traktatforpligtelser, retslige procedurer og autoritative undersøgelsesresultater.

Følgende liste identificerer stater, mellemstatslige organer og institutioner, der formelt har udpeget Israels handlinger i Gaza som **folkedrab** eller påberåbt sig *Folkedrabskonventionen* i den sammenhæng:

- **Sydafrika** — Indgav ICJ-sagen *Anvendelse af Folkedrabskonventionen (Sydafrika mod Israel)* med anklager om folkedrab (29. december 2023), hvor ICJ fandt folkedrabsanklagerne "plausible" i fasen med foreløbige foranstaltninger (26. januar 2024).
- **Tyrkiet (Türkiye)** — Intervenierede formelt ved ICJ til støtte for Sydafrikas folkedrabssag (7. august 2024).
- **Brasilien** — Præsident Lula kaldte gentagne gange Israels handlinger i Gaza for "folkedrab" (18. og 26. februar 2024; 8. juni 2025).
- **Colombia** — Præsident Gustavo Petro betegnede offentligt Israels kampagne som "folkedrab" (1. maj 2024; 30. august 2025; tale i FN's Generalforsamling 23. september 2025).
- **Saudi-Arabien** — Kronprins Mohammed bin Salman omtalte Israels kampagne som "folkedrab" (11. november 2024).
- **Pakistan** — Udenrigsministeriets pressemøder og udtalelser henviser gentagne gange til et "folkedrab i Gaza".
- **Malaysia** — Udenrigsministeriets udtalelser beskriver eksplicit Israels handlinger som "folkedrab" (flere udtalelser i 2025).

- **Indonesien** — Udenrigsministeriets udtalelser har brugt “folkedrab”-sprog i fordømmelse af Israels operationer i Gaza (august 2024).
- **Honduras** — Regeringen fordømte det, den kaldte “folkedrab”, og hjemkaldte sin ambassadør (oktober 2023).
- **Bolivia** — Indgav interventionserklæring til støtte for ICJ-folkekrigsbegrebssagen; officielle materialer rammer spørgsmålet i Folkekrigskonventionens termer (oktober 2024).
- **Organisationen for Islamisk Samarbejde (OIC)** — Kaldte angrebet på Gaza et “massedrab” (december 2023) og bød senere velkommen til FN-undersøgelsens folkekrigsfund (september 2025).
- **Golf-samarbejdsrådet (GCC)** — Topmødekommuniké fordømte israelske forbrydelser i Gaza “som del af en folkekrigs- og etnisk udrensningssag” (1. december 2024).
- **FN’s uafhængige internationale undersøgelseskommission (COI)** — Fandt, at Israel har begået folkekrigsbegreb i Gaza (rapport udgivet 16. september 2025).
- **FN’s særlige udvalg om israelske praksisser** — Fastslog, at Israels krigsførelsesmetoder i Gaza var “i overensstemmelse med folkekrigs karakteristika” (14. november 2024).
- **International Association of Genocide Scholars (IAGS)** — Medlemsresolution (31. august 2025) angiver, at Israels handlinger i Gaza opfylder den juridiske definition af folkekrigsbegreb; bredt rapporteret.
- **Amnesty International** — Flere udtalelser i 2025 hævder, at Israel begår folkekrigsbegreb i Gaza, herunder brug af sult som udryddelsesmetode.
- **Human Rights Watch (HRW)** — 179-siders rapport (19. december 2024) finder “folkekrigsbegreber” og udryddelse (forbrydelse mod menneskeheden) knyttet til bevidste fratagelsespolitikker.
- **ECCHR (European Center for Constitutional and Human Rights)** — Formel juridisk holdning (10. december 2024) konkluderer, at Israel begår folkekrigsbegreb i Gaza.
- **B’Tselem (israelsk menneskerettigheds-NGO)** — 2025-rapport *Vores folkekrigsbegreb* konkluderer, at Israel begår folkekrigsbegreb i Gaza.
- **Physicians for Human Rights - Israel (PHRI)** — Konkluderede i 2025-rapport, at Israel begår folkekrigsbegreb (som opsummeret i Amnestys roundup).
- **FIDH (International Federation for Human Rights)** — Beskrev gentagne gange Israels handlinger som folkekrigsbegreb og opfordrede stater til at handle under konventionen.
- **DAWN (Democracy for the Arab World Now)** — Organisationsudtalelser henviser gentagne gange til et igangværende folkekrigsbegreb i Gaza.
- **Al-Haq** — Vedligeholder et register og advocacy, der specifikt rammer Israels adfærd som folkekrigsbegreb; citerer ICJ-order.
- **Euro-Med Human Rights Monitor** — Talrige udgivelser betegner eksplicit Israels kampagne som folkekrigsbegreb (citeret i HRW-dokumentation).
- **Medico International** — Advocacy og analyser, der behandler folkekrigsbegrebet i Gaza (2025-features og interviews).

Den hidtil usete bredde af denne konsensus – der omfatter både globale syd- og nordaktører og strækker sig over statslige, institutionelle og videnskabelige linjer – signalerer en transformation i den internationale forståelse af ansvarlighed og forebyggelse. For første

gang i efterkrigstiden påberåber flere suveræne stater *Folkedrabskonventionen* mod et aktivt, igangværende folkedrab med betydelig proceduremæssig fremgang ved Den Internationale Domstol.

2. De Forenede Nationers pligt til at forebygge folkedrab

De kumulative fund fra stater, mellemstatslige organer og FN-mekanismer om, at Israels igangværende kampagne i Gaza udgør folkedrab, etablerer ikke blot en moralsk bekymring, men en **troværdig og presserende juridisk risiko**, der aktiverer De Forenede Nationers kollektive ansvar for at forebygge folkedrab. Under **artikel 1, 2(2) og 24** i *De Forenede Nationers pagt* bærer Sikkerhedsrådet en **juridisk pligt** til hurtigt og effektivt at træffe foranstaltninger for at opretholde international fred og sikkerhed og sikre respekt for grundlæggende principper i international ret.

Folkedrabskonventionen pålægger en *erga omnes*-forpligtelse til at forebygge og straffe folkedrab, hvilket afspejler en imperativ (*jus cogens*)-norm.

Konvention om forebyggelse og straf for folkedrab (1948)

- **Artikel I:** "De kontraherende parter bekræfter, at folkedrab... er en forbrydelse under international ret, som de forpligter sig til at forebygge og straffe."

I *Bosnien-Hercegovina mod Serbien og Montenegro* (2007) fastslog **Den Internationale Domstol**, at pligten til at forebygge folkedrab opstår "i det øjeblik, staten får kendskab til eller normalt burde have fået kendskab til eksistensen af en alvorlig risiko."

ICJ, Bosnien mod Serbien (dom, 26. feb. 2007)

- "En stats forpligtelse til at forebygge og den tilsvarende pligt til at handle opstår i det øjeblik, staten får kendskab til eller normalt burde have fået kendskab til eksistensen af en alvorlig risiko for, at folkedrab vil blive begået."

Følgelig, når troværdige beviser for folkedrab opstår – som fastlagt af ICJ's foreløbige foranstaltninger, FN's undersøgelsesmekanismer og fund fra flere stater og menneskerettighedsorganisationer – er Rådet, og især dets **permanente medlemmer**, juridisk forpligtet til at handle for at forebygge det. Givet Sikkerhedsrådets **primære ansvar for opretholdelse af international fred og sikkerhed** under artikel 24(1) i pagten og dets unikke kapacitet til at handle kollektivt på vegne af alle medlemsstater, gælder denne pligt med **særlig kraft** for Rådet. Når troværdige organer – inklusive ICJ selv – fastslår, at der eksisterer en *plausibel risiko for folkedrab*, er Rådet juridisk forpligtet til at handle for at forebygge det.

3. Misbrug af veto og USA's rolle

Trods det overvældende faktiske register og de bindende juridiske forpligtelser, der udspringer af *Konventionen om forebyggelse og straf for folkedrab* (1948) og *De Forenede Nationers pagt*, har USA gentagne gange blokeret Sikkerhedsrådets handlinger rettet mod at

standse, hvad Den Internationale Domstol har betegnet som en **plausibel folkedrab** i Gaza. Siden oktober 2023 har Washington udøvet sin vetoet ikke færre end **syv gange** for at blokere udkast til resolutioner, der søger at gennemføre våbenhviler, lette humanitær adgang eller kræve overholdelse af international humanitær ret. Hver af disse resolutioner afspejlede presserende appeller fra **generalsekretæren, Kontoret for Koordinering af Humanitære Anliggender (OCHA)** og **FN's Flygtningeorganisation for Palæstinensere (UNRWA)** samt fund fra uafhængige undersøgelsesmekanismer, men blev alligevel annulleret af en enkelt permanent medlems ensidige indsigelse.

Det første veto, afgivet i **oktober 2023**, blokerede en resolution, der opfordrede til en øjeblikkelig humanitær våbenhvile efter Israels indledende bombardement af Gaza og begyndelsen på massive civile tab. Efterfølgende vetoer – i **december 2023, februar 2024, april 2024, juli 2024, december 2024** og **marts 2025** – fulgte et konsekvent og bevidst mønster. Hver gang Rådet bevægede sig for at handle i overensstemmelse med sin pagtfastsatte ansvar for at opretholde international fred og sikkerhed, udøvede USA vetoet for at **skærme Israel mod ansvar** og for at **forhindre kollektive foranstaltninger** designet til at beskytte civilt liv.

4. Fortolkning af pagten — Wien-konventionens ramme

Pagten udgør en **sammenhængende og integreret juridisk ramme**, hvor alle bestemmelser har lige normativ status og skal læses i harmoni med hinanden. Der findes **ingen intern hierarki** blandt dens artikler; snarere skal hver forstås kontekstuel, systemisk og teleologisk – dvs. i lyset af pagtens overordnede formål og principper som artikuleret i artiklerne 1 og 2. Denne systemiske fortolkning, gentagne gange bekræftet af ICJ og FN's egne juridiske organer, sikrer, at pagten fungerer som et enkelt, udeleligt instrument for international styring snarere end en samling isolerede beføjelser eller privilegier.

Fortolkningsrammen i Wien-konventionen om traktatret (1969) gælder **lige fuldt ud** for *De Forenede Nationers pagt*. Selvom pagten går forud for konventionen, var fortolkningsprincipperne kodificeret deri allerede etableret som **folkeretlig sædvane** på tidspunktet for pagtens udarbejdelse og er siden blevet genbekræftet i ICJ's retspraksis. Følgelig skal pagten fortolkes **i god tro, i lyset af dens genstand og formål og som en sammenhængende og integreret helhed**.

Wien-konventionen om traktatret (1969)

- **Artikel 26 (Pacta sunt servanda):** "Enhver traktat i kraft er bindende for parterne i den og skal opfyldes af dem i god tro."
- **Artikel 31(1):** "En traktat skal fortolkes i god tro i overensstemmelse med den almindelige betydning, der skal tillægges traktatens udtryk i deres sammenhæng og i lyset af dens genstand og formål."
- **Artikel 31(3c):** "Der skal tages hensyn til... enhver relevant regel i international ret, der gælder i relationerne mellem parterne."

Følgelig kan **de beføjelser, der tildeles Sikkerhedsrådet**, herunder vetoet, ikke fortolkes eller anvendes på en måde, der modsiger pagtens *genstand og formål*.

5. Juridiske grænser for veto

Selvom **artikel 27(3)** i *De Forenede Nationers pagt* giver de permanente medlemmer af Sikkerhedsrådet vetoret, er denne beføjelse **ikke absolut**. Den skal udøves i streng overensstemmelse med pagtens **formål og principper** (artiklerne 1 og 24) og **i god tro** (artikel 2(2)). Som det organ, der bærer *primært ansvar for opretholdelse af international fred og sikkerhed*, er Sikkerhedsrådet juridisk forpligtet til at udføre sine funktioner i overensstemmelse med disse forpligtelser.

Under **artikel 24(1)** udøver Sikkerhedsrådet sin myndighed *på vegne af hele medlemskabet af De Forenede Nationer*. Dette repræsentative mandat pålægger alle dets medlemmer – og især de **permanente medlemmer** med vetoret – en **fiduciar pligt** til at handle i god tro og i overensstemmelse med pagtens grundlæggende mål. Læst i forbindelse med **artiklerne 1, 2(2) og 24(2)** understøtter artikel 24(1) princippet om, at veto retten ikke lovligt kan bruges til at frustrere Rådets kollektive ansvar for at opretholde international fred og sikkerhed.

Pagten pålægger også eksplicitte proceduremæssige begrænsninger på veto gennem **artikel 27(3)**, som bestemmer, at *en part i en tvist skal afstå fra at stemme* om beslutninger under kapitel VI. Denne bestemmelse legemliggør et grundlæggende princip om upartiskhed i Rådets beslutningstagning. Hvor et permanent medlem yder væsentlig **militær, finansiel eller logistisk støtte** til en part i en væbnet konflikt, kan dette medlem rimeligt betragtes som en **part i tvisten** og er derfor under juridisk forpligtelse til at **afstå**.

De Forenede Nationers pagt

- **Artikel 1(1)** "At opretholde international fred og sikkerhed, og til dette formål: at træffe effektive kollektive foranstaltninger til forebyggelse og fjernelse af trusler mod freden og til undertrykkelse af aggressionshandling eller andre fredsbrud, og at frembringe ved fredelige midler og i overensstemmelse med retfærdighedens og internationale rets principper justering eller løsning af internationale tvister eller situationer, der kan føre til fredsbrud."
- **Artikel 2(2)** "Alle medlemmer skal, for at sikre alle rettigheder og fordele ved medlemskab, opfylde de forpligtelser, de har påtaget sig i henhold til nærværende pagt, i god tro."
- **Artikel 24(1)** "For at sikre hurtig og effektiv handling fra De Forenede Nationer tildeler dets medlemmer Sikkerhedsrådet primært ansvar for opretholdelse af international fred og sikkerhed og accepterer, at Sikkerhedsrådet i udførelsen af sine pligter under dette ansvar handler på deres vegne."
- **Artikel 24(2)** "I udførelsen af disse pligter skal Sikkerhedsrådet handle i overensstemmelse med De Forenede Nationers formål og principper. De specifikke beføjelser, der tildeles Sikkerhedsrådet til udførelse af disse pligter, er fastlagt i kapitlerne VI, VII, VIII og XII."
- **Artikel 27(3)** "I beslutninger under kapitel VI og under paragraf 3 i artikel 52 skal en part i en tvist afstå fra at stemme."

Sammenlagt etablerer **artiklerne 1, 2(2), 24(1)–(2) og 27(3)** i pagten, fortolket i overensstemmelse med **artiklerne 31–33 i Wien-konventionen om traktatret**, at veto ikke er en ubegrænset prerogativ, men en **betinget beføjelse** holdt i tillid for det internationale samfund. Udøvelse af denne beføjelse i ond tro, til formål i modstrid med pagten eller på en måde, der forhindrer Sikkerhedsrådet i at udføre sine primære pligter, udgør en **misbrug af rettighed** og en **ultra vires-handling**. Et sådant veto mangler **juridisk virkning** inden for pagtens ramme og står i modstrid med de imperative normer (*jus cogens*), der styrer den internationale orden, især dem relateret til **forebyggelse af folkedrab og beskyttelse af civile**.

6. Den Internationale Domstols rolle

Sikkerhedsrådets **ansvar for at opretholde international fred og sikkerhed**, som artikuleret i **artiklerne 1 og 24** i pagten, omfatter nødvendigvis en pligt til at **opretholde international ret** og **forebygge grusomheder**, der truer stabiliteten i internationale relationer. Rådets mandat er ikke en politisk prerogativ, men en **juridisk tillid**, udøvet på vegne af hele medlemskabet og begrænset af pagtens formål og principper. Når et permanent medlem anvender veto til at blokere foranstaltninger rettet mod at forebygge eller reagere på alvorlige krænkelse af international ret – herunder folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden eller grove brud på Genève-konventionerne – udgør en sådan handling en **misbrug af vetoretten** og en **ultra vires-handling** i forhold til pagten.

I sådanne tilfælde bliver ICJ's fortolkende rolle central. Under **artikel 36** i dens statut kan Domstolen udøve **tvistende jurisdiktion**, hvis en tvist bringes for den af medlemsstater vedrørende fortolkning eller anvendelse af pagten eller Folkedrabskonventionen. Derudover kan **Generalforsamlingen** eller **Sikkerhedsrådet** samt andre autoriserede FN-organer under **artikel 65 i ICJ-statutten** og **artikel 96 i pagten** anmode om en **rådgivende udtalelse** for at afklare de juridiske konsekvenser af vetobrug i specifikke sammenhænge. Selvom rådgivende udtalelser ikke er formelt bindende, udgør de **autoritativ fortolkning** af pagten og har afgørende vægt i FN-praksis.

De Forenede Nationers pagt

- **Artikel 96(1)** "Generalforsamlingen eller Sikkerhedsrådet kan anmode Den Internationale Domstol om at afgive en rådgivende udtalelse om ethvert juridisk spørgsmål."

Selvom **Den Internationale Domstol (ICJ)** ikke har eksplicit myndighed til at ugyldiggøre en beslutning eller veto fra **Sikkerhedsrådet**, bevarer den jurisdiktion til at **fortolke De Forenede Nationers pagt** og fastslå **de juridiske konsekvenser** af handlinger truffet under den. Domstolen, som *De Forenede Nationers principale judicielle organ* (artikel 92 i pagten), udøver både *tvistende* og *rådgivende* funktioner, der omfatter spørgsmål om pagtfortolkning og lovligheden af handlinger fra FN-organer. Følgelig, hvis et permanent medlem findes at have udøvet veto **i ond tro** eller **ultra vires** pagtens formål og principper, kunne ICJ i princippet bekræfte, at et sådant veto var **juridisk ugyldigt**, og at det tilsvarende udkast til resolution var **gyldigt vedtaget i substans**.

I praksis ville et sådant fund gøre det muligt for andre Sikkerhedsrådsmedlemmer at betragte et veto afgivet i strid med pagten som **uden juridisk virkning**, hvilket tillader Rådet at fortsætte med at vedtage den tilsvarende resolution **i substans**. Vetoet ville blive behandlet som *nul ab initio* – ude af stand til at ophæve Rådets kollektive pligt til at opretholde fred og sikkerhed.

7. Genoprettelse af De Forenede Nationers troværdighed — En vej gennem retten

Krisen afsløret af folkedrabet i Gaza har demonstreret, at De Forenede Nationers lamelse ikke primært er en fejl i dens grundlæggende tekst, men i dens **fortolkning og anvendelse**. Sikkerhedsrådets manglende evne til at handle – trods anerkendelse af et plausibelt folkedrab fra Den Internationale Domstol og FN's egne undersøgelsesmekanismer – stammer ikke fra mangel på juridisk myndighed, men fra **misbrug af veto** af et permanent medlem, der handler i trods mod pagtens formål.

Opfordringer til pagtreform, selvom moralsk overbevisende, er længe strandet på den proceduremæssige umulighed ved at ændre **artikel 108** i et system, der kræver samtykke fra dem, der er mest investeret i at bevare deres privilegium. Løsningen ligger derfor ikke i det uopnåelige projekt at omskrive pagten, men i **at fortolke den i overensstemmelse med traktatret og pagtens egen interne logik**.

Det første og mest umiddelbare skridt er at søge en **rådgivende udtalelse** fra **Den Internationale Domstol (ICJ)** om **lovligheden og grænserne for vetoretten** under **artikel 27(3)** i pagten. En sådan udtalelse ville ikke ændre pagten, men fortolke den i overensstemmelse med **Wien-konventionen om traktatret (VCLT)** og **imperative normer i international ret**, og genbekræfte, at veto – ligesom enhver beføjelse under pagten – er betinget af forpligtelserne til *god tro, genstand og formål* og *jus cogens*.

Dobbelte veje til ICJ: Generalforsamlingen og Sikkerhedsrådet

Under **artikel 96(1)** i *De Forenede Nationers pagt* og **artikel 65** i *Den Internationale Domstols statut* har både **Generalforsamlingen** og **Sikkerhedsrådet** kompetence til at anmode om rådgivende udtalelser fra Domstolen om *ethvert juridisk spørgsmål*. Hver vej giver en distinkt – men komplementær – metode for organisationen til at afklare de lovlige grænser for veto.

Generalforsamlingsvejen tilbyder en **klar og sikker vej**, da en sådan resolution kun kræver simpelt flertal og **ikke er underlagt veto**. Dette gør den til den mest tilgængelige og proceduremæssigt sikre metode til at opnå juridisk afklaring af vetorettens omfang og grænser, især i tilfælde hvor Sikkerhedsrådet selv er lammet.

Dog bevarer **Sikkerhedsrådet** også myndighed til at anmode om en sådan udtalelse. Her opstår spørgsmålet, om et **permanent medlems veto** kunne blokere Rådet fra at søge juridisk rådgivning om grænserne for sine egne beføjelser. Under **artikel 27(2)** i pagten skal *beslutninger i Sikkerhedsrådet om proceduremæssige spørgsmål træffes med bekræftende*

stemmer fra ni medlemmer og er **ikke underlagt veto**. En resolution, der anmoder om en rådgivende udtalelse – som hverken fastlægger substantielle rettigheder eller pålægger bindende forpligtelser – falder fuldt ud inden for denne proceduremæssige kategori.

De Forenede Nationers pagt

- **Artikel 27(2)** "Beslutninger i Sikkerhedsrådet om proceduremæssige spørgsmål skal træffes med bekræftende stemmer fra ni medlemmer."

Namibia-præcedensen (*S/RES/284 (1970)*) understøtter denne fortolkning: Rådets anmodning om en rådgivende udtalelse om de juridiske konsekvenser af Sydafrikas tilstedeværelse i Namibia blev behandlet som en proceduremæssig beslutning og vedtaget uden veto. Ved analogi vedrører en resolution, der anmoder om en rådgivende udtalelse om **vetorettens grænser**, ligeledes Rådets egne institutionelle procedurer og udgør ikke en substantiel handling, der påvirker statsrettigheder eller -forpligtelser.

Derfor kunne **Sikkerhedsrådet** lovligt vedtage en resolution, der anmoder ICJ om en rådgivende udtalelse om vetorettens grænser **som en proceduremæssig afstemning**, der kun kræver ni bekræftende stemmer og **ikke er underlagt veto**. Når den er overført, vil det være op til **Den Internationale Domstol** selv at afgøre, om den vil acceptere anmodningen. Ved at gøre det ville ICJ implicit bekræfte, at sagen er proceduremæssig og korrekt forelagt den – og derved løse, gennem ret snarere end politik, om spørgsmålet om vetorettens grænser ligger inden for Domstolens judicielle kompetence.

Denne vej sikrer, at **intet permanent medlem** ensidigt kan forhindre De Forenede Nationer i at søge en juridisk fortolkning af sit eget grundlæggende instrument. Den ærer også princippet om *effet utile* under Wien-konventionen – at enhver traktat skal fortolkes for at give fuld effekt til dens genstand og formål. At tillade et veto at forhindre juridisk afklaring af vetorettens egen lovlighed ville være en logisk og juridisk paradoks, der undergraver pagtens sammenhæng og integriteten i den internationale retsorden.

Genoprettelse af rettens primat

Følgelig har både **Generalforsamlingen** og **Sikkerhedsrådet** lovlige og komplementære veje til at søge en rådgivende udtalelse fra ICJ. Generalforsamlingens vej er **proceduremæssigt sikker**; Sikkerhedsrådets vej er **juridisk forsvarlig** under pagten og traktatret. Begge ville opnå det samme væsentlige mål: at **afklare, at veto ikke lovligt kan udøves for at blokere forebyggelse af folkedrab eller frustrere De Forenede Nationers formål**.

Gennem denne proces ville organisationen tage et vitalt skridt mod at genoprette sin troværdighed – og genbekræfte, at dens myndighed flyder ikke fra magt, men fra international rets overherredømme. Retsstaten, ikke politisk privilegium, må styre selv De Forenede Nationers mest magtfulde organer. Kun ved at genbekræfte dette princip kan organisationen genvinde sit grundlæggende formål: *at redde kommende generationer fra krigens svøbe*.

Konklusion

De Forenede Nationers troværdighed står i dag ved en dyb afregning. Det udfoldende folkedrab i Gaza har afsløret brudlinjerne i den internationale retsorden – ikke i utilstrækkeligheden af dens normer, men i dens institutioners manglende evne til at opretholde dem. Forbuddet mod folkedrab, nedfældet i *Konventionen om forebyggelse og straf for folkedrab (1948)* og anerkendt som *jus cogens*, binder alle stater og alle organer i De Forenede Nationer uden undtagelse. Alligevel er organisationens principale organ for opretholdelse af fred og sikkerhed forblevet lammet af misbrug af veto over for overvældende beviser og formelle fund fra Den Internationale Domstol.

Denne lammelse er ikke en uundgåelig træk ved international politik; den er en **fiasko i styring** og en **krænkelse af juridisk tillid**. Sikkerhedsrådets permanente medlemmer holder deres beføjelser på vegne af hele medlemskabet under artikel 24(1) i pagten. Denne myndighed er fiduciar, ikke proprietær. Når veto bruges til at skærme et igangværende folkedrab eller blokere humanitær beskyttelse, ophører det med at være et instrument for fredsbevaring og bliver et instrument for straffrihed. En sådan brug er **ultra vires** – ud over de beføjelser, pagten tildeler – og juridisk uforenelig med både pagtens bogstav og ånd.

I sidste ende afhænger De Forenede Nationers evne til at genvinde sin legitimitet af dens vilje til at **håndhæve sin egen ret**. At genoprette troværdighed er ikke blot at udstede resolutioner eller rapporter; det er at genjustere organisationen med de principper, der begrundede dens skabelse – fred, retfærdighed, lighed og beskyttelse af menneskeliv. Folkekrabet i Gaza vil definere denne æras arv, ikke kun for de direkte involverede stater, men for hele det internationale system.

De Forenede Nationers troværdighed og integriteten af international ret selv afhænger af dette valg.

De Forenede Nationers Generalforsamling - Udkast til resolution

Dette udkast til resolution tilbydes i god tro og af nødvendighed, idet det minder om principper, der er artikulert i århundreder i verdens store juridiske traditioner, som fastslår, at myndighed skal udøves med oprigtighed, retfærdighed og ærbødighed for livet.

Det tilbydes som en **bekvemmelighed og ressource** til enhver medlemsstat eller gruppe af medlemsstater, der måtte ønske at forfølge gennem **Generalforsamlingen** en **lovlig og konstruktiv vej** til afklaring af grænserne for **vetoretten** under **artikel 27(3)** i *De Forenede Nationers pagt*, i overensstemmelse med fortolkningsrammen i **Wien-konventionen om traktatret** og **Konventionen om forebyggelse og straf for folkedrab (1948)**.

Udkastet er ikke præskriptivt og bærer **ingen ejendomsret**. Det er designet til at blive **modificeret, tilpasset eller udvidet** af enhver stat eller delegation, som den finder passende i forhold til international freds krav og De Forenede Nationers formål.

Det indgives i overbevisningen om, at hvor politisk reform forbliver uopnåelig, forbliver **lovlig fortolkning** den sikreste metode til at genoprette **De Forenede Nationers trovær-**

dighed og genbekræfte **international rets overherredømme over magt**.

Anmodning om en rådgivende udtalelse fra Den Internationale Domstol om de juridiske grænser for vetoretten under artikel 27(3) i De Forenede Nationers pagt

Generalforsamlingen,

Mindes De Forenede Nationers formål og principper som fastlagt i pagten,

Genbekræfter, at medlemmer under artikel 24(1) i pagten tildeler Sikkerhedsrådet **pri-mært ansvar** for opretholdelse af international fred og sikkerhed og accepterer, at Rådet handler **på deres vegne**,

Anerkender, at alle medlemmer skal opfylde i **god tro** de forpligtelser, de har påtaget sig i henhold til pagten, jf. artikel 2(2),

Er opmærksom på, at en part i en tvist under artikel 27(3) i pagten *skal afstå fra at stemme* om beslutninger under kapitel VI og under paragraf 3 i artikel 52,

Mindes artikel 96(1) i pagten og artikel 65 i Den Internationale Domstols statut, som be-myndiger Generalforsamlingen til at anmode om rådgivende udtalelser om ethvert juri-disk spørgsmål,

Bekræfter, at **Konventionen om forebyggelse og straf for folkedrab** (1948) ("Folke-drabskonventionen") kodificerer en **erga omnes-** og **jus cogens-**forpligtelse til at **fore-bygge og straffe** folkedrab,

Noterer sig Den Internationale Domstols retspraksis, herunder *Anvendelse af Konventionen om forebyggelse og straf for folkedrab (Bosnien-Hercegovina mod Serbien og Montenegro)* (dom af 26. februar 2007), som fastslog, at **pligten til at forebygge folkedrab** opstår i det øjeblik, en stat får kendskab til eller burde have fået kendskab til en **alvorlig risiko** for folkedrab,

Anerkender, at **Wien-konventionen om traktatret** (1969) afspejler folkeretlig sædvane om traktatfortolkning og -opfyldelse, herunder principperne om **god tro, genstand og formål** og **effet utile** (artiklerne 26 og 31–33),

Er bevidst om, at udøvelsen af veto skal være i overensstemmelse med pagtens genstand og formål, generel international ret og imperative normer, og at misbrug af rettighed ikke kan producere lovlige virkninger,

Er bekymret over, at brug af veto til at blokere foranstaltninger beregnet til at forebygge eller standse folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden eller alvorlige krænkelse af in-ternational humanitær ret risikerer at gøre Rådet ude af stand til at opfylde sine ansvar og undergraver organisationens troværdighed,

Er besluttet på at afklare i retten **grænserne** og **juridiske konsekvenser** af brugen af veto under artikel 27(3) i sådanne omstændigheder,

1. **Beslutter**, jf. artikel 96(1) i De Forenede Nationers pagt og artikel 65 i Den Internationale Domstols statut, at anmode om en **rådgivende udtalelse** fra Den Internationale Domstol om de juridiske spørgsmål i **bilag A** til nærværende resolution;
2. **Anmoder** generalsekretæren om **øjeblikkeligt** at overføre nærværende resolution sammen med **bilag A-C** til Den Internationale Domstol og om at give Domstolen det **faktiske og juridiske dossier** angivet vejledende i **bilag C**;
3. **Indbyder** medlemsstater, Sikkerhedsrådet, Det Økonomiske og Sociale Råd, Menneskerettighedsrådet, Den Internationale Straffedomstol (inden for dens mandat) og relevante FN-organer, agenturer og mekanismer til at **indlevere skriftlige erklæringer** til Domstolen om spørgsmålene i bilag A og **bemyndiger** Generalforsamlingens præsident til at indgive en institutionel erklæring på forsamlingens vegne;
4. **Anmoder** Den Internationale Domstol, hvis praktisk muligt, om at tildele sagen **prioritet** og angive **frister** for skriftlige erklæringer og mundtlige procedurer, der passer til den iboende hast i spørgsmål involverende **imperative normer** og **pligten til at forebygge folkekrig**;
5. **Opfordrer** Sikkerhedsrådet, i afventning af den rådgivende udtalelse, til at **overveje** sin praksis vedrørende veto i lyset af artiklerne 1, 2(2), 24 og 27(3) i pagten, Folkekrigskonventionen og Wien-konventionen om traktatret;
6. **Beslutter** at inkludere i den foreløbige dagsorden for sin næste samling et punkt med titlen "**Opfølgning på Den Internationale Domstols rådgivende udtalelse om grænserne for veto retten under artikel 27(3) i pagten**" og forbliver **sejset med sagen**.

Bilag A — Spørgsmål til Den Internationale Domstol

Spørgsmål 1 — Traktatfortolkning og god tro

1. Gælder de sædvanlige regler for traktatfortolkning kodificeret i artiklerne 31–33 i Wien-konventionen om traktatret for De Forenede Nationers pagt, og i givet fald, hvordan informerer **god tro, genstand og formål** og **effet utile** fortolkningen af **artikel 27(3)** i relation til **artiklerne 1, 2(2) og 24** i pagten?
2. Specifikt, kan veto udøves i **overensstemmelse med pagten**, når dens virkning er at **frustrere** Rådets primære ansvar for at opretholde international fred og sikkerhed og blokere foranstaltninger krævet af **imperative normer**?

Spørgsmål 2 — Part i tvist og afståelse

Hvad er den juridiske betydning af udtrykket "**en part i en tvist skal afstå fra at stemme**" i artikel 27(3) i pagten, herunder:

1. kriterierne for at afgøre, om et Rådsmedlem er en "**part i tvisten**" under kapitel VI; og
2. om og hvordan **væsentlig militær, finansiel eller logistisk støtte** til en krigsførende part gør et permanent medlem til en "**part i tvisten**" forpligtet til at **afstå**?

Spørgsmål 3 — Jus cogens og pligten til at forebygge folkedrab

1. Begrænser **jus cogens**-normer og **erga omnes**-forpligtelser, herunder **pligten til at forebygge folkedrab** under artikel I i Folkedrabskonventionen og sædvanlig international ret, den lovlige udøvelse af veto?
2. På hvilket tidspunkt – især i lyset af ICJ's retspraksis om **alvorlig risiko** – opstår en **pligt til at handle** for Sikkerhedsrådet og dets medlemmer, således at afgivelse af veto ville være **uforenelig** med pagten?

Spørgsmål 4 — Juridiske konsekvenser af et ultra vires-veto

1. Hvad er de **juridiske konsekvenser** inden for De Forenede Nationers institutionelle ramme, når et veto afgives **i ond tro, i modstrid med jus cogens** eller **i strid med artikel 27(3)**?
2. I sådanne tilfælde, kan Sikkerhedsrådet eller De Forenede Nationer **behandle vetoet som juridisk ugyldigt**, fortsætte med at vedtage foranstaltninger **i substans** eller på anden måde **se bort fra** dets virkninger i det omfang, det er nødvendigt for at opfylde Rådets ansvar under artiklerne 1 og 24?
3. Hvad er **medlemsstaternes forpligtelser** under artiklerne 25 og 2(2) i pagten, når de står over for et veto påstået at være **ultra vires**?

Spørgsmål 5 — Forholdet til Generalforsamlingen (Uniting for Peace)

Hvad er de **juridiske implikationer** for Generalforsamlingens beføjelser under artiklerne 10–14 i pagten og resolution **A/RES/377(V) (Uniting for Peace)**, når et veto afgives under de omstændigheder beskrevet i spørgsmålene 3 og 4?

Spørgsmål 6 — Traktatret

1. Hvordan påvirker artiklerne **26** (*pacta sunt servanda*) og **27** (intern ret ikke en undskyldning) i Wien-konventionen om traktatret et permanent medlems reliance på veto, hvor en sådan reliance ville **forhindre opfyldelse** af pagt- eller Folkedrabskonventionsforpligtelser?
2. Gælder en **misbrug af rettigheder**-doktrin eller princippet om, at **ultra vires-handlinger producerer ingen juridiske virkninger**, for veto i FN's retsorden, og med hvilke konsekvenser?

Bilag B — Centrale juridiske tekster

De Forenede Nationers pagt

- **Artikel 1(1):** "At opretholde international fred og sikkerhed... og træffe effektive kollektive foranstaltninger til forebyggelse og fjernelse af trusler mod freden."
- **Artikel 2(2):** "Alle medlemmer... skal opfylde de forpligtelser, de har påtaget sig i henhold til nærværende pagt, i god tro."
- **Artikel 24(1):** "For at sikre hurtig og effektiv handling fra De Forenede Nationer tildeler dets medlemmer Sikkerhedsrådet primært ansvar for opretholdelse af internatio-

nal fred og sikkerhed og accepterer, at Sikkerhedsrådet i udførelsen af sine pligter... handler på deres vegne.”

- **Artikel 27(3):** “I beslutninger under kapitel VI og under paragraf 3 i artikel 52 skal en part i en tvist afstå fra at stemme.”
- **Artikel 96(1):** “Generalforsamlingen eller Sikkerhedsrådet kan anmode Den Internationale Domstol om at afgive en rådgivende udtalelse om ethvert juridisk spørgsmål.”

Wien-konventionen om traktatret (1969)

- **Artikel 26 (Pacta sunt servanda):** “Enhver traktat i kraft er bindende for parterne i den og skal opfyldes af dem i god tro.”
- **Artikel 27:** “En part kan ikke påberåbe sig bestemmelser i sin interne ret som begrundelse for manglende opfyldelse af en traktat.”
- **Artikel 31(1):** “En traktat skal fortolkes i god tro i overensstemmelse med den almindelige betydning, der skal tillægges traktatens udtryk i deres sammenhæng og i lyset af dens genstand og formål.”
- **Artikel 31(3)(c):** “Der skal tages hensyn til... enhver relevant regel i international ret, der gælder i relationerne mellem parterne.”
- **Artiklerne 32–33:** (supplerende midler; fortolkning af autentiske tekster)

Konvention om forebyggelse og straf for folkedrab (1948)

- **Artikel I:** “De kontraherende parter bekræfter, at folkedrab... er en forbrydelse under international ret, som de forpligter sig til at forebygge og straffe.”

Den Internationale Domstol — Bosnien-Hercegovina mod Serbien og Montenegro (dom, 26. feb. 2007)

- “En stats forpligtelse til at forebygge og den tilsvarende pligt til at handle opstår i det øjeblik, staten får kendskab til eller normalt burde have fået kendskab til eksistensen af en alvorlig risiko for, at folkedrab vil blive begået.”

Bilag C — Vejledende dossier til generalsekretæren

For at bistå Domstolen anmodes generalsekretæren om at udarbejde og overføre et dossier, der bl.a. omfatter:

1. **FN-pagtpraksis:** Repertory of Practice-indgange om artiklerne 24 og 27; historiske travaux om artikel 27(3); præcedenser om “part i tvist”-afståelser.
2. **Sikkerhedsrådets optegnelser:** Udkast til resolutioner og stemmeregistre i situationer involverende massegrusomheder; ordrette mødeprotokoller, der noterer påberåbelse af artikel 27(3) eller afståelsesforpligtelser.
3. **Generalforsamlingsmaterialer:** Resolutioner under **Uniting for Peace**; relevante anmodninger om rådgivende udtalelser og efterfølgende praksis.
4. **ICJ-retspraksis:** *Bosnien mod Serbien* (2007); relevante foreløbige foranstaltninger og rådgivende udtalelser om pagtfortolkning, jus cogens, erga omnes og institutionelle beføjelser.

5. **Traktatret:** Wien-konventionens travaux préparatoires og ILC-kommentar til artiklerne 26–33; FN-sekretariatets memoranda om pagten som traktat.
6. **Grusomhedsforebyggelseskorpus:** Generalsekretærens rapporter; Menneskerettighedsrådets og COI's fund; OHCHR- og OCHA-situationopdateringer; praksis om due diligence-forpligtelser til at forebygge folkedrab og massegrusomheder.
7. **Videnskabelige og institutionelle analyser:** Materialer fra anerkendte folkeretlige myndigheder om **misbrug af rettigheder, ultra vires**-handlinger og **juridisk virkning** af handlinger truffet i strid med imperative normer inden for internationale organisationer.

Forklarende note (ikke-operativ)

- **Mål:** Afklare **juridiske grænser** for vetobrug, hvor **imperative normer** og **erga omnes**-pligter er involveret; identificere **juridiske konsekvenser** af et **ultra vires**-veto; og skitsere samspillet mellem Rådet og Forsamlingen (herunder **Uniting for Peace**).
- **Design:** Spørgsmålene i bilag A inviterer Domstolen til at:
 - Anvende **VCLT artiklerne 31–33** på pagten (fortolkning i god tro; genstand og formål);
 - Definere **“part i tvist”** og afståelse under **artikel 27(3)**;
 - Artikulere, hvordan **jus cogens** (herunder **pligten til at forebygge folkedrab**) betinger veto;
 - Specificere **juridisk virkning** af et veto afgivet **i ond tro** eller **i modstrid med imperative normer**; og
 - Afklare **Forsamlingens rolle**, når Rådet er lammet.